

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile Dış Ticaretinde Yoğunlaşma Analizi

Turkey's Foreign Trade with the European Union in the Concentration Analysis

Fatma YILMAZ¹

Göktuğ Cenk AKKAYA²

Öz

Küreselleşme ile birlikte dış ticarete yoğunlaşmanın önemi artmış bu bağlamda ülkelerin gerçekleştirdiği dış ticaretin ülke veya ülke grupları arasında zaman zaman farklılıklar yaşanmasına neden olmuştur. Çalışmanın amacı 2000-2019 yılları arasında Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ülkeleri arasında yaptığı dış ticarete (ithalat ve ihracat) yoğunlaşma analizini gerçekleştirmektir. Ülke bazlı yapılan analizde yoğunlaşma oranı (CR), Herfindahl Hirschman endeksi, Entropi endeksi, Nispi Entropi endeksi, kapsamlı yoğunlaşma endeksi ve Hall-Tideman endeksinden yararlanılmıştır. Analiz sonucunda hem ihracatta hem ithalatta en büyük payı temsil eden ve CR₁ hesaplamasına katılan Almanya'nın payında zamanla azalma görüldüğü saptanmaktadır. İlgili yıllarda hem ihracatta hem ithalatta en büyük paya sahip 4 ülkeyi temsil eden CR₄ oranında azalma bununla birlikte yoğunlaşmada da azalma, en büyük paya sahip 8 ülkeyi temsil eden CR₈ oranında her ne kadar azalma gözükse de yoğunlaşma düzeyinde bir farklılık görülmemektedir. Çok yüksek düzeyde yoğunlaşma tespit edilmektedir. Tüm birimleri dikkate alması bakımından daha güvenilir olan diğer endekslerin sonuçlarına göre ise ilgili yıllarda hem ihracatta hem ithalatta yoğunlaşmanın azaldığı bulgusuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dış Ticaret, Yoğunlaşma Analizi, Avrupa Birliği.

ABSTRACT

With globalization, the importance of concentration in foreign trade has increased, and in this context, the foreign trade of countries has caused differences between countries or country groups from time to time. The purpose of this study between the years 2000-2019, at foreign trade (imports and exports) which Turkey's with European Union (EU) countries is to carry out concentration analysis. In the country-based analysis, concentration ratio, Herfindahl Hirschman, Entropy, Relative Entropy, comprehensive concentration and Hall-Tideman indices were used. As a result of the analysis, it is determined that the share of Germany which represents the biggest share in both exports and imports and participates in CR₁ calculation, decreases in time. In the relevant years, there is decrease in the CR₄ representing the 4 countries with the biggest share in both exports and imports, therewithal decrease in concentration and despite decrease in CR₈ representing 8 countries with the biggest share, there is no difference in the level of concentration. Very high level of concentration is detected. According to the results of other indices which are more reliable in terms of considering all units, it is found that the concentration decrease in both exports and imports in the relevant years.

Keywords: Foreign Trade, Concentration Analysis, European Union.

Tür: Araştırma makalesi

Gönderim tarihi: 15.09.2020

Kabul tarihi: 30.12.2020

¹Doktora Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, ftmylmz35@gmail.com (ORCID: 0000-0002-1125-2313)

²Prof.Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, cenk.akkaya@deu.edu.tr (ORCID: 0000-0002-2805-4073)